

Appropriate measures to reduce secondhand smoke of establishments within an industrial estate

Jiranon Putta^{1*}, Jantana Manee-in¹

1 School of General Education, Kasem Bundit University

*Corresponding author, email: jiranon.put@kbu.ac.th

Original article

Abstract

Received: 23 Jan 2023

Revised: 21 Feb 2023

Accepted: 10 March 2023

The objective of this study was to study the situation of the secondhand smoke reduction implementation and recommended measures to reduce secondhand smoke in establishments within two industrial estates in Bangkok and its vicinity. This was a qualitative research study in which the primary data were collected from interviews with 39 key informants, from general observations, and secondary data collected from legal, rules and regulations, and related academic documents. The result found that workplaces implemented the following legal, rules and regulations related to smoking control and the protection of non-smokers' health, but some limitations cause the operation to be inefficient, such as the attitude and behavior of the employees, location restrictions, and the type of the industrial establishment, etc. For appropriate measures to reduce secondhand smoke and smoking among employees, cooperation from all sectors must be achieved. Especially, the establishment of clear and rigorous management policies, as well as organizing of appropriate health promotion activities that meet the needs of employees. In this regard, we should indicate clearly non-smoking areas or appropriate smoking areas, enforcing tobacco control law strictly and continuously, and increasing incentives for the workplaces to implement. This can increase successful implementation of secondhand smoke reduction and achieving a health promoting workplaces for employees.

Keywords: Secondhand Smoke, measures, workplaces, industrial estate

มาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสองของสถานประกอบการ ภายในนิคมอุตสาหกรรม

จิรนนท์ พุทธา^{1*} จันทนา มณีอินทร์¹

1 สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* ผู้ประพันธ์บทความ อีเมล: jiranon.put@kbu.ac.th

นิพนธ์ต้นฉบับ

บทคัดย่อ

วันรับ 23 มค. 2566
วันแก้ไข 21 กพ. 2566
วันตอบรับ 10 มีค. 2566

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การดำเนินการลดควันบุหรี่มือสองและเสนอแนะมาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสองของสถานประกอบการภายในนิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 39 คน และการสังเกตการณ์ และข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษากฎหมายระเบียบและข้อบังคับ และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่า สถานประกอบการมีการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่และการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ แต่มีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลให้การดำเนินการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น ทัศนคติและพฤติกรรมของพนักงาน ข้อจำกัดด้านสถานที่ และประเภทการประกอบกิจการของสถานประกอบการ เป็นต้น สำหรับมาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสองและการลดการสูบบุหรี่ของพนักงานต้องเกิดจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายของผู้บริหารสถานประกอบการที่ชัดเจนและเข้มงวด รวมทั้งการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการของพนักงาน ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดลักษณะของเขตปลอดบุหรี่หรือสถานที่สูบบุหรี่ที่เหมาะสม การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และการเพิ่มแรงจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นให้กับสถานประกอบการดำเนินการ ซึ่งสามารถช่วยให้การลดควันบุหรี่มือสองประสบความสำเร็จและสร้างสุขภาพที่ดีให้กับพนักงานในสถานประกอบการได้

คำสำคัญ: ควันบุหรี่มือสอง มาตรการ สถานประกอบการ นิคมอุตสาหกรรม

บทนำ (Introduction)

ปัญหาการสูบบุหรี่ในประเทศไทยยังคงเป็นปัญหาสำคัญทางด้านสุขภาพที่หน่วยงานทางด้านสาธารณสุขให้ความสนใจเป็นอย่างมาก บุหรี่ คือ สิ่งเสพติดประเภทหนึ่งที่มีความนิยมจากประชาชน ในบุหรี่ประกอบไปด้วยสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิด บุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพที่สำคัญสำหรับผู้สูบบุหรี่โดยตรง และผู้ที่ได้รับควันบุหรี่หรือที่เรียกว่า “ควันบุหรี่มือสอง (Secondhand Smoke)” หรืออาจเรียกว่า “ควันบุหรี่ในสภาพแวดล้อม” ซึ่งประกอบด้วย ควันจากปลายมวนบุหรี่ที่จุดไฟที่ลอยอยู่ในอากาศขณะที่ไม่มีการดูดบุหรี่ และควันบุหรี่ที่ผู้สูบบุหรี่สูดเข้าไปและหายใจออกมา ซึ่งในควันบุหรี่มือสองมีสารพิษอย่างน้อย 250 ชนิด และเป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์ (Carcinogenic to humans) และผู้ที่สูดดมควันบุหรี่มือสองจะได้รับสารก่อมะเร็งเช่นเดียวกันกับผู้สูบบุหรี่ จากการศึกษาพบว่า ควันบุหรี่มือสองสามารถเกิดอันตรายต่อสุขภาพได้แม้มีปริมาณเพียงเล็กน้อย การแยกเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่ในอาคารเดียวกัน และการใช้เครื่องฟอกอากาศในอาคารไม่สามารถป้องกันผู้ที่ไม่สูบบุหรี่จากควันบุหรี่มือสองได้ วิธีเดียวที่หลีกเลี่ยงได้ คือ สถานที่ปลอดบุหรี่ 100% (Vathesatogkit, 2010) จากสถานการณ์การได้รับควันบุหรี่มือสองของประชาชนในประเทศไทยปี พ.ศ. 2557 พบว่า มีการสูบบุหรี่ภายในตัวบ้านร้อยละ 39.5 โดยมีการสูบบุหรี่ภายในตัวบ้านทุกวัน ร้อยละ 27.8 และมีการสูบบุหรี่ในบ้านสัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 7.1 (National Statistical Office, 2014) จะเห็นได้ว่า การได้รับควันบุหรี่มือสองยังคงมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นและเป็นปัจจัยทางสุขภาพ (Health Risk) ที่สำคัญสำหรับประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้สูบบุหรี่ เนื่องจากผู้ที่สูบบุหรี่ยังคงมีพฤติกรรมที่ไม่คำนึงถึงสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตของตนเองและผู้อื่น จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่า กลุ่มคนวัยทำงานเป็นกลุ่มคนที่มี

การสูบบุหรี่มากที่สุด และสถานประกอบการเป็นสถานที่ทำงานซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มคนวัยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มคนวัยทำงาน (อายุ 25-59 ปี) ที่มาประกอบอาชีพในสถานประกอบการอุตสาหกรรม โดยเฉพาะภายในนิคมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่จัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสัดส่วน โดยในปี พ.ศ. 2565 นิคมอุตสาหกรรมของประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 55 นิคม กระจายอยู่ในพื้นที่ 16 จังหวัด (Industrial Estate Authority of Thailand, 2022)

นิคมอุตสาหกรรมจึงเป็นแหล่งรวมของกลุ่มคนวัยทำงานที่มีการสูบบุหรี่เป็นจำนวนมากและอาจเป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาควันบุหรี่มือสองภายในสถานประกอบการ ทั้งนี้ สถานประกอบการอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาจมีการรับรู้ถึงโทษและพิษจากควันบุหรี่มือสอง และ/หรืออาจมีการจัดสถานที่สูบบุหรี่ให้กับพนักงานที่สูบบุหรี่ รวมถึงมาตรการที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของพนักงาน แต่ในบางสถานประกอบการอาจไม่ได้ให้ความสนใจในประเด็นการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งทำให้ผู้ที่ได้รับควันบุหรี่มือสองมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพมากขึ้น กอปรกับสภาวะแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบการอาจเป็นปัจจัยช่วยเสริมความรุนแรงต่อผลกระทบทางสุขภาพของพนักงาน เช่น ฝุ่นละออง หรือละอองสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิตซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจและเร่งให้เกิดปัญหาสุขภาพที่รุนแรงและรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ ตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO Framework Convention on Tobacco Control) ที่จัดทำขึ้นเพื่อคุ้มครองประชากรโลกให้ปลอดภัยจากผลร้ายของการบริโภคยาสูบและการสูดดมควันยาสูบ โดยมีสาระสำคัญในการดำเนินการ 11 หมวด 38 ข้อ โดยเฉพาะหมวด 3 ด้านมาตรการเกี่ยวกับการลดอุปสงค์ของยาสูบที่กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อ

ลดความต้องการบริโภคยาสูบของประชากร เช่น มาตรการด้านภาษีและราคา และการปกป้องบุคคลจากการสูดดมควันยาสูบในสถานที่ทำงานสถานที่สาธารณะซึ่งอยู่ในบริเวณตัวอาคาร ในระบบขนส่งมวลชนและในสถานที่สาธารณะอื่น ๆ ดังนั้น มาตรการลดควันบุหรี่มือสองของสถานประกอบการจึงเป็นสิ่งสำคัญในการคุ้มครองและป้องกันสุขภาพของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่และลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ของผู้ที่สูบบุหรี่ให้ลดน้อยลง เป็นการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ให้ห่างไกลจากควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการและสามารถปรับเปลี่ยนปัจจัยที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของผู้สูบบุหรี่ในสถานประกอบการให้เกิดความตระหนักและเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสูบบุหรี่ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

การวิจัยนี้ จึงมีความสำคัญในแง่มุมมองของการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และสามารถกำหนดมาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการที่มีประสิทธิภาพและนำไปปฏิบัติได้จริงสามารถนำไปประยุกต์ในสถานประกอบการประเภทอื่น ๆ เพื่อควบคุมและลดควันบุหรี่มือสอง รวมทั้งเป็นการสร้างเสริมสุขภาพให้กับพนักงานในสถานประกอบการสอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบองค์การอนามัยโลกในด้านการคุ้มครองประชาชนจากการได้รับควันบุหรี่ (Pitchayakulmongkol, 2011) ซึ่งเป็นการประเมินและวิเคราะห์มาตรการลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการที่จะนำไปสู่การกำหนดมาตรการที่เหมาะสมต่อการลดปริมาณควันบุหรี่มือสองและควันบุหรี่ในอากาศของสถานประกอบการที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนปัจจัยหรือสิ่งเร้าเพื่อลดอัตราการสูบบุหรี่และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสูบบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพนักงานและสถานประกอบการในด้านเศรษฐกิจด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human resource) ที่เกิดจากการที่พนักงานและลูกจ้างมีสุขภาพดีส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้

อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การดำเนินการลดควันบุหรี่มือสองของสถานประกอบการ
2. เพื่อเสนอแนะมาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสองของสถานประกอบการ

วิธีการศึกษา (Methods)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาของการศึกษานี้ คือ นิคมอุตสาหกรรม จำนวน 2 แห่ง ในเขตพื้นที่ภาคกลางและปริมณฑล ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมทั้ง 2 แห่ง รวมทั้งหมด 282 แห่ง โดยสถานประกอบการดำเนินกิจการประเภทผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ไฟฟ้า การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี และกิจการอื่น ๆ เช่น คลังสินค้า เครื่องประดับ ผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์และอะไหล่

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ของการศึกษานี้ คือ ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารและพนักงานของสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมทั้ง 2 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 39 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จากหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ และวิธีการคัดเลือกแบบโควตา (Quota sampling) ซึ่งพิจารณาจากประเภทของสถานประกอบการในแต่ละนิคมอุตสาหกรรมให้ครบตามจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนดไว้ตามโควตาโดยรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ของการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	จำนวน (คน)
ผู้แทนจากกรมคุ้มครองสวัสดิการแรงงาน กระทรวงแรงงาน	1
ผู้แทนจากสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่ 1	1
ผู้แทนจากสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่ 2	1
ผู้บริหารจากสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่ 1	6
ผู้บริหารจากสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่ 2	6
พนักงานจากสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่ 1	12
พนักงานจากสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่ 2	12
รวม	39

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกตการณ์ (Observation) จากผู้ให้ข้อมูลหลักและสังเกตสภาพแวดล้อมและบริเวณทั่วไปของสถานประกอบการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับโทษและภัยจากบุหรี่และควันบุหรี่มือสอง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและมาตรการเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตการณ์ รายละเอียด ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview

form) ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารของสถานประกอบการ และแบบสัมภาษณ์สำหรับพนักงานของสถานประกอบการ โดยมีประเด็นคำถาม เช่น บทบาทการลดควันบุหรี่มือสอง การกำหนดนโยบายของสถานประกอบการ มาตรการเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ และการรับรู้เกี่ยวกับโทษและภัยของควันบุหรี่มือสอง เป็นต้น

4.2 แบบสังเกตการณ์แบบมีโครงสร้าง

(Structured observation form) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นหรือหัวข้อสำหรับสังเกตไว้ล่วงหน้า โดยประเด็นในการสังเกต ประกอบด้วย การจัดตั้งเขตสูบบุหรี่ในสถานประกอบการ และการจัดสถานที่และบริเวณเขตสูบบุหรี่ในสถานประกอบการ เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งสรุปผลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักในเชิงพรรณนาข้อมูล โดยประยุกต์ใช้กรอบการประเมินแบบ CIPP (Context,

Input, Process, Product) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ข้อมูล ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม (Context) ประกอบด้วย ประเด็นด้านนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในสถานประกอบการ 2) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ประกอบด้วย ประเด็นด้านนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในสถานประกอบการของผู้บริหาร การจัดการกิจกรรมลดควันบุหรี่มือสอง สื่อที่ใช้ในการลดควันบุหรี่มือสอง และความพร้อมของสถานประกอบการในการปฏิบัติตามมาตรการ 3) กระบวนการดำเนินการ (Process) ประกอบด้วย ประเด็นด้านลักษณะการนำมาตรการลดควันบุหรี่มือสองมาใช้ในสถานประกอบการ การประชาสัมพันธ์มาตรการและกิจกรรมลดควันบุหรี่มือสอง การจัดสถานที่สูบบุหรี่ และการทบทวนมาตรการลดควันบุหรี่มือสอง และ 4) ผลผลิต (Product) ประกอบด้วย ประเด็นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและภัยจากการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพนักงาน และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และมาตรการลดควันบุหรี่มือสองของพนักงาน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการพรรณนาข้อมูลที่ค้นพบจากการสังเกตตามประเด็นต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้

6. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษานี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมวิจัย โดยคณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย รหัสโครงการ SN2560/17 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ผลการศึกษา (Results)

1. สถานการณ์และมาตรการการลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการ

1.1 ประเด็นสภาพแวดล้อม (Context)

สถานประกอบการและสำนักงานการนิคมอุตสาหกรรมมีการกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับในการลดควันบุหรี่มือสองตามกฎหมายและนโยบายของภาครัฐ โดยการกำหนดสถานที่สำหรับผู้สูบบุหรี่ให้อยู่ภายนอกอาคาร และมีป้ายบอกให้ทราบว่าพื้นที่สูบบุหรี่อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพแก่ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ สำหรับหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ในสถานประกอบการ ได้แก่ หน่วยงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน และสำนักงานนิคมอุตสาหกรรม มีบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมและการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การรณรงค์ส่งเสริมให้สถานประกอบการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ และมีโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดการสูบบุหรี่ในสถานประกอบการ รวมทั้งการเป็นหน่วยฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานทุกระดับ ให้รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินการ หรือเทคนิควิธีการลดการสูบบุหรี่และลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการ ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่ทราบถึงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการลดการสูบบุหรี่ในสถานประกอบการและการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่

1.2 ประเด็นปัจจัยนำเข้า (Input)

สถานประกอบการส่วนใหญ่อนุญาตให้พนักงานสูบบุหรี่ได้ในเฉพาะบริเวณที่จัดไว้ เช่น บริเวณหน้าป้อมยาม หรือบริเวณเขตสูบบุหรี่ที่จัดไว้ให้เท่านั้น และสถานประกอบการบางแห่งไม่อนุญาตให้พนักงานสูบบุหรี่ในโรงงาน แต่พนักงานสามารถไปสูบบุหรี่ด้านนอกโรงงานได้ โดยกำหนดกฎระเบียบ ตัวอย่างเช่น สถานประกอบการแห่งหนึ่งได้กำหนดช่วงเวลาการสูบบุหรี่และก่อนจะออกไปสูบบุหรี่ต้องทำการแลกบัตรสูบบุหรี่ และสแกนนิ้วเข้า-ออก และอนุญาตให้ออกไปสูบบุหรี่ได้เพียง 2 คนต่อ 1 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 5 นาที หากเกินเวลาที่กำหนดจะดำเนินการตามบทกำหนดโทษตาม

ระเบียบปฏิบัติของพนักงาน และสถานประกอบการบางแห่งมีระบบการจัดการด้านความปลอดภัยจึงต้องระมัดระวังและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติของพนักงานในเรื่องความปลอดภัย โดยเฉพาะการสูบบุหรี่ต้องสูบในพื้นที่ที่จัดไว้ให้เท่านั้น หากฝ่าฝืนจะลงโทษสูงสุดตามระเบียบของสถานประกอบการ นอกจากนี้ การดำเนินการส่วนใหญ่เน้นในเรื่องการลดการสูบบุหรี่มากกว่าการลดควันบุหรี่มือสอง ซึ่งเป็นเป้าหมายรองของสถานประกอบการ โดยจะเน้นให้พนักงานลดการสูบบุหรี่หรือเลิกบุหรี่ ซึ่งสถานประกอบการบางแห่งมีความพร้อมและสามารถจัดพื้นที่สูบบุหรี่ภายนอกอาคารสำหรับพนักงานที่ต้องการสูบบุหรี่ได้

1.3 ประเด็นกระบวนการดำเนินงาน (Process)

ในการดำเนินการลดควันบุหรี่มือสองของสถานประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่มีเพียงการจัดทำบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับการลดควันบุหรี่มือสอง และมีการจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราวและไม่ต่อเนื่องหรือมีการประกาศผ่านเสียงตามสาย สถานประกอบการบางแห่งมีการจัดคลินิกให้คำปรึกษาสำหรับผู้ที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ และมีมาตรการลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ส่วนสถานที่ที่จัดไว้สำหรับสูบบุหรี่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่โล่งหรือมีการจัดวางเก้าอี้สำหรับนั่งสูบบุหรี่เท่านั้น แต่มีบางแห่งจัดสถานที่สูบบุหรี่เป็นห้องกระจกและมีที่ดูดควัน อย่างไรก็ตาม ภายในพื้นที่สูบบุหรี่ไม่มีการติดป้ายรณรงค์ให้ความรู้หรือส่งเสริมให้พนักงานลดการสูบบุหรี่และเลิกสูบบุหรี่ นอกจากนี้ การจัดสถานที่สำหรับสูบบุหรี่ภายนอกอาคารเป็นพื้นที่โล่งและมีพื้นที่จำกัด อาจมีบางช่วงระยะเวลาที่ไม่สามารถควบคุมทิศทางการลมส่งผลให้ควันบุหรี่ในบริเวณพื้นที่กระจายออกไปยังพื้นที่อื่น ๆ ได้

1.4 ประเด็นผลผลิต (Products)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและภัยจากการสูบบุหรี่ พบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าการได้รับควันบุหรี่มือสองส่งผลเสียต่อสุขภาพ และมีโอกาสเสีย

ต่อการเจ็บป่วยมากกว่าผู้สูบบุหรี่ แต่สำหรับผลเสียที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพจากสารพิษในควันบุหรี่ยังไม่ทราบมากนัก อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพนักงานยังคงมีการสูบบุหรี่ในสถานประกอบการที่ไม่แน่นอน เช่น พนักงานบางรายมีการสูบบุหรี่ในที่ทำงานมากกว่าที่พักรอ ค้าย หรือบางรายมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ที่ไม่แตกต่างกันระหว่างที่ทำงานและที่พักรอ ค้าย อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสถานประกอบการจะมีมาตรการในการลดการสูบบุหรี่หรือจัดพื้นที่สูบบุหรี่ และมีการบังคับใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังมีพนักงานบางรายลักลอบสูบบุหรี่นอกสถานที่ที่จัดไว้ เช่น ห้องน้ำ ซึ่งสถานประกอบการจะกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขต่อไป

2. มาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการ

มาตรการที่เหมาะสมต่อการดำเนินการด้านการลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการของการศึกษานี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.1 มาตรการปรับปรุงการดำเนินการระยะเร่งด่วน โดยดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจโทษและพิษภัยของควันบุหรี่มือสอง การดำเนินการในเขตสูบบุหรี่ และการจัดกิจกรรมด้านการลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการ ประกอบด้วย

2.1.1 การพัฒนาและส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ให้กับบุคลากร เช่น การประสานข้อมูลหรือขอสนับสนุนองค์ความรู้จากหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และสถาบันการศึกษา เป็นต้น

2.1.2 สถานที่สูบบุหรี่ที่ปลอดภัยและไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้อื่น เป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยเป็นการแยกผู้สูบบุหรี่ออกจากผู้ไม่สูบบุหรี่ ลดผลกระทบต่อสุขภาพผู้ที่ไม่สูบบุหรี่

สารพิษจากควันบุหรี่มือสอง เช่น การประกาศบริเวณหรือสถานที่ในสถานประกอบการบริเวณใดบริเวณหนึ่งหรือพื้นที่ทั้งหมดของสถานประกอบการเป็นเขตปลอดบุหรี่อย่างชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงต่อบุคลากรให้รับทราบอย่างทั่วถึง

2.1.3 การจัดกิจกรรมการลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการ เพื่อลดควันบุหรี่มือสองที่ได้รับมาจากการสูบบุหรี่ของผู้สูบบุหรี่ เช่น การคัดกรองหรือสอบถามพนักงานตั้งแต่รับเข้าทำงาน และเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และการสื่อสารสารานุกรมที่ชัดเจน ครบถ้วน และสามารถกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง

2.2 มาตรการดำเนินการระยะปกติ เป็นมาตรการที่สถานประกอบการใช้เป็นกรอบการดำเนินการลดควันบุหรี่มือสองตามปกติ ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนของการดำเนินการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการลดการสูบบุหรี่ที่ปราศจากการบังคับหรือใช้มาตรการที่เข้มงวด ประกอบด้วย

2.2.1 การบริหารจัดการของสถานประกอบการเพื่อให้เกิดการมีสุขภาวะ (Well-being) เน้นการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม (Holistic Health) โดยมุ่งสู่การมีสุขภาพทางกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ที่แข็งแรง สมบูรณ์สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของพนักงาน เช่น การปฏิบัติตามหลักความสุข 8 ประการในที่ทำงาน (Happy Workplace) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) การจัดทำแผนการส่งเสริมสุขภาพในสถานประกอบการ และการกำหนดบทลงโทษสำหรับพนักงานที่ฝ่าฝืนการปฏิบัติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่โดยเฉพาะ

2.2.2 มาตรการ “มูมเพื่อนคู่คิด มิตรพนักงาน” เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการลด ละ เลิก สูบบุหรี่ หรืออบายมุข

ต่าง ๆ เช่น สุรา หรือสารเสพติด รวมทั้งเป็นจุดให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิต และการลดความเครียดจากการทำงาน

2.3 มาตรการพัฒนาการดำเนินการระยะยาว เป็นมาตรการที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสร้างทัศนคติและความตระหนัก ให้กับพนักงานในสถานประกอบการประกอบด้วย

2.3.1 การกำหนดนโยบายด้านสุขภาพที่ชัดเจนของผู้บริหารของสถานประกอบการ เพื่อแสดงถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพภายในสถานประกอบการ

2.3.2 การสร้างความตระหนัก และทัศนคติที่ดีในการลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความเชื่อ และทัศนคติของบุคคลที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ แรงกระตุ้นทางสังคม การรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง การทดแทนด้วยสิ่งอื่น การแต่งตั้งคณะทำงานและเครือข่ายการดำเนินงานจากพนักงาน การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ที่สูบบุหรี่ ผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ และผู้ที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ และการทำสัปดาห์หรือกล่าวคำปฏิญาณตนเพื่อเลิกสูบบุหรี่ในช่วงสัปดาห์วันงดสูบบุหรี่โลก 31 พฤษภาคม ของทุกปี เป็นต้น

2.3.3 การติดตาม และประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยสามารถนำผลการดำเนินการที่ผ่านมามาวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา หรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการศึกษา

สถานประกอบการภายในนิคมอุตสาหกรรมทั้งสองแห่งมีการจัดสถานที่สูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ แต่ไม่

มีการแสดงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ถึงการเป็นเขตสูบบุหรี่ สถานะที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่มีการระบายอากาศให้มีอากาศถ่ายเทได้ดี และสถานประกอบการบางแห่งมีการจัดสถานที่สูบบุหรี่ไว้บริเวณทางเข้า-ออกของสถานประกอบการ สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน แต่ไม่มีการจัดแสดงสื่อรณรงค์ในการลด ละ เลิกการบริโภคบุหรี่ ทั้งนี้ การดำเนินการของสถานประกอบการดังกล่าวมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การมีพื้นที่จำกัด จำนวนผู้สูบบุหรี่ในสถานประกอบการที่มีจำนวนน้อย และความจำเป็นสำหรับการจัดทำสถานที่สูบบุหรี่ บางแห่งมีข้อกำหนดให้เป็นสถานประกอบการปลอดบุหรี่ไม่ให้พนักงานสูบบุหรี่ในบริเวณสถานประกอบการ เนื่องจากการสูบบุหรี่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงและสร้างความเสียหายต่อการเกิดอัคคีภัย ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายและข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสถานประกอบการ รวมทั้งประเภทของกิจการที่ไม่เหมาะแก่การสูบบุหรี่ เช่น สถานประกอบการประเภทสารเคมี ไวไฟ หรือสถานประกอบการที่ผลิตวัสดุที่ไวต่อการเกิดเพลิงไหม้ เช่น กระดาษ พลาสติก ดังนั้น สถานประกอบการที่มีนโยบายด้านความปลอดภัยจึงเป็นข้อดีและส่งผลให้การควบคุมการสูบบุหรี่ การลดควันบุหรี่มือสอง และการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่มีประสิทธิภาพ

สำหรับการดำเนินการในสถานที่สูบบุหรี่หรือเขตสูบบุหรี่ของสถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 กล่าวคือ มีเพียงการจัดสถานที่ไว้ให้สูบบุหรี่ มีเก้าอี้ และที่เขี่ยบุหรี่ให้เท่านั้น บางแห่งเป็นพื้นที่เปิดโล่ง หรือได้ร่วมเงาดันไม้ หรือมุมใดมุมหนึ่งภายในสถานประกอบการ โดยไม่ได้มีการควบคุมการระบายควันบุหรี่ไม่ให้เกิดการรบกวนและสร้างความรำคาญแก่ผู้อื่น อีกทั้งไม่มีการแสดงเครื่องหมายการเป็นเขตสูบบุหรี่ และไม่มีการจัดสื่อรณรงค์ลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ไว้ในบริเวณดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งอาจเกิดจาก

ข้อจำกัดด้านสถานที่ที่มีพื้นที่จำกัด และจำนวนผู้สูบบุหรี่ในสถานประกอบการนั้น ๆ ที่มีจำนวนน้อยหรือแทบจะไม่มีผู้สูบบุหรี่ สถานประกอบการจึงไม่มีความจำเป็นต้องจัดสถานที่สูบบุหรี่เพื่อให้พนักงานสูบบุหรี่ รวมถึงสถานประกอบการบางแห่งไม่ได้มีการประกาศหรือกำหนดเป็นสถานประกอบการปลอดบุหรี่ ส่งผลให้พนักงานที่สูบบุหรี่สามารถสูบบุหรี่ได้ตามพื้นที่ต่าง ๆ ภายในสถานประกอบการนั้นได้

นอกจากนี้ ผู้บริหารและพนักงานบางรายยังมีพฤติกรรมสูบบุหรี่นอกสถานที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของควันบุหรี่มือสองส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการควบคุมการสูบบุหรี่ภายในสถานประกอบการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Khongtong (2015) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของประชาชนชายวัยทำงาน โดยพบว่า ผู้ที่รับรู้ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ในระดับต่ำ มีโอกาสสูบบุหรี่สูงกว่าผู้ที่รับรู้ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ในระดับสูง และผลการศึกษาของ Thongkanya & Preechawong (2014) ที่ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรม การหลีกเลี่ยงการได้รับควันบุหรี่มือสองของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการหลีกเลี่ยงควันบุหรี่มือสอง การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการหลีกเลี่ยงควันบุหรี่มือสอง และแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการได้รับควันบุหรี่มือสอง

การกำหนดมาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสองของสถานประกอบการสามารถช่วยลดความเสี่ยงและคุ้มครองสุขภาพของพนักงานที่ไม่สูบบุหรี่ และสามารถลดค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปในลักษณะของทรัพยากรมนุษย์ จึงต้องมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนจากผู้บริหารและควรมีกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพให้กับพนักงานทั้งการลดการสูบบุหรี่และส่งเสริมให้เกิดการเลิกสูบบุหรี่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Upayokin (2014) ที่กล่าวว่า การควบคุมการสูบบุหรี่

นอกจากผู้สูบบุหรี่ที่มีกำลังใจที่ดี มั่นคง และแน่วแน่ในการเลิก บุหรี่ การได้รับแรงจูงใจ กำลังใจ และการสนับสนุนทาง สังคมเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่เลิกบุหรี่ได้ และ ผลการศึกษาของ Rattanapan et al (2014) ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ทำงานปลอดบุหรี่กับ ความสำเร็จในการเลิกบุหรี่ของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จังหวัด มหาสารคาม ที่พบว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานที่ทำงาน ห้ามการสูบบุหรี่/ปลอดบุหรี่ สามารถเลิกบุหรี่ได้สำเร็จ มากที่สุด ดังนั้น สถานประกอบการที่มีการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และมีการดำเนินกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องสามารถช่วยให้พนักงานที่สูบบุหรี่หรือพนักงาน ที่มีความคิดต้องการเลิกบุหรี่สามารถเลิกบุหรี่ได้ และ เป็นการคุ้มครองและดูแลสุขภาพของพนักงานที่ไม่สูบบุหรี่ด้วย

สรุปผลการศึกษา

สถานประกอบการส่วนใหญ่มีการดำเนินการ ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการ สูบบุหรี่และการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ แต่ อาจมีข้อจำกัดและปัจจัยหลายประการ เช่น ทัศนคติ และพฤติกรรมของพนักงาน ข้อจำกัดด้านสถานที่ และ ประเภทการประกอบกิจการของสถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้การควบคุมการสูบบุหรี่ ภายในสถานประกอบการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สำหรับมาตรการที่เหมาะสมต่อการลดควันบุหรี่มือสอง และการลดการสูบบุหรี่ของพนักงานต้องเกิดจากความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการกำหนดนโยบาย ของผู้บริหารสถานประกอบการที่ชัดเจนและเข้มงวด ซึ่ง จะช่วยให้การลดควันบุหรี่มือสองในสถานประกอบการ ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการจัดกิจกรรมด้านการ ส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการ ของพนักงานสามารถช่วยให้การดำเนินการลดควันบุหรี่ มือสองในสถานประกอบการเกิดความยั่งยืนและสร้าง สุขภาพที่ดีให้กับพนักงานได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรกำหนดลักษณะของเขตปลอดบุหรี่ หรือสถานที่ สูบบุหรี่ แยกตามขนาดของสถาน ประกอบการ ซึ่งช่วยให้การกำหนดเขตสูบบุหรี่หรือ สถานที่สูบบุหรี่ของสถานประกอบการมีมาตรฐานและมีการ ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และเกิดความยืดหยุ่น ต่อการดำเนินการ

1.2 ควรกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ มีอำนาจบังคับใช้ กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงการตรวจสอบ การดำเนินการต่าง ๆ ของสถานประกอบการ และ กำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม

1.3 ควรเพิ่มแรงจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นให้กับ สถานประกอบการดำเนินการตามมาตรการในการ คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ หรือมาตรการในการ ลดควันบุหรี่มือสอง เช่น สิทธิประโยชน์ด้านภาษี เป็นต้น

1.4 ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของควันบุหรี่มือสองให้เข้าถึงสาธารณชนมาก ยิ่งขึ้น และการสื่อสารดังกล่าวต้องชัดเจน และเข้าใจง่าย และมีช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

1.5 ควรส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาในทุก ระดับตั้งแต่โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเพิ่มความตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริโภค ผลิตภัณฑ์ยาสูบของนักเรียน นิสิต นักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานประกอบการนำไปปฏิบัติ

2.1 ผู้บริหารของสถานประกอบการควรให้ ความสำคัญกับสุขภาพของพนักงานตามมาตรา 6 แห่ง พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ สภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 โดยกำหนดเป็น

นโยบายที่ชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อแสดงถึงความมุ่งมั่น และความเอาใจใส่ของผู้บริหาร

2.2 ควรเพิ่มการจัดกิจกรรมในด้านการส่งเสริมให้เกิดการลด ละ เลิกบุหรี่ ที่เป็นผลดีโดยตรงต่อสุขภาพของพนักงานที่สูบบุหรี่และเป็นผลดีทางอ้อมต่อผู้ไม่สูบบุหรี่

2.3 ควรนำมาตรการที่เสนอแนะไปปฏิบัติในสถานประกอบการตามบริบทและความพร้อมของสถานประกอบการ โดยเลือกหรือจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือเลือกเฉพาะบางมาตรการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

2.4 ควรมีการติดตาม ประเมิน และทบทวนผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้เกิดการลด ละ เลิกบุหรี่ภายในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับทุนสนับสนุนโดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประจำปีงบประมาณ 2560

เอกสารอ้างอิง (References)

- Industrial Estate Authority of Thailand. (2022). *Roles and responsibilities of the organization*. [Internet]. (Cited December 20, 2022). Available from: <http://www.ieat.go.th/about/roles-responsibilities>.
- Khongtong, P. (2015). Factors Related to Smoking in Working-Age Men. *Thailand Journal of Health Promotion and Environmental Health*. 38(2), 91-102.
- National Statistical Office. (2014). *Executive Summary of the Smoking and Drinking Behavior Survey of the Population 2014*. [Internet]. (Cited May 26, 2017). Available from: <https://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/Forms/AllItems.aspx>.
- Pitchayakulmongkol, C. (2011). The WHO Framework Convention on Tobacco Control – FCTC. [Internet]. (Cited September 14, 2016). Available from: http://www.ashthailand.or.th/content_attachment/attach/d560a16afca572463e8f4ed1e60de7e.pdf.
- Prakit Vathesatogkit. (2010). *Secondhand Smoke: The Dangers of Cigarettes We Don't Smoke* (4th ed.) Bangkok: Ruks Pim Limited Partnership.
- Rattanapan, C., Khiewyoo, J., Raiviboo, S. & Anuri, I. (2014). The Relationship Between Smoke-free Workplaces and Success in Smoking Cessation among Patients with Chronic Disease in Mahasarakham Province. *Thai Journal of Public Health*, 44(3), 300-12.
- Thongkanya, R. & Preechawong, S. (2014). Factors Predicting Second-hand Smoke Avoidance Behavior in Chronic Illness Patients, Bangkok Metropolis. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 15(2), 331-338.
- Upayokin, P. (2014). A Social Control Model for Smoking Cessation: Integrating Cooperation between Community network and the public health service system at the community level. *CONNEXION Journal of Humanities and Social Sciences*. 3(2), 46-68.